

**รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
Supervision Management Model for Schools in 21st Century,
for Supervisor Samutprakarn Primary Educational Service Area Office 1**

ขวัญลิน ไสโส๊ก¹ ภารดี อนันต์นาวิ² มนสิข สิริสมบุญ³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ¹

รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยบูรพา²

รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร³

Kwannalin Saisok¹ Paradee Anannawee² Monasit Sittisomboon³

Department of Educational Administration graduate school North Bangkok University¹

Assoc. Prof. Dr. Burapha University²

Assoc. Prof. Dr. Faculty of Education Naresuan University³

E-mail : 19042510urai@esdc.go.th.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 72 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คน 2) พัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการนิเทศการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน และได้ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กับโรงเรียนในสังกัด จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และศึกษานิเทศก์ 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ ได้แก่ 1) การออกแบบวิธีการนิเทศ 2) การกำหนดหลักการนิเทศ 3) การจัดลำดับความสำคัญ 4) การประเมินสภาพปัจจุบัน และ 5) สร้างสื่อและเครื่องมือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) ชั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) 3) ชั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) 4) ชั้นสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) และ 5) ชั้นประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ได้แก่ 1) บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การสร้างเครือข่ายการนิเทศ และ 3) ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 20 คน ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การนิเทศ, การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21, ศึกษานิเทศก์

Abstract

This research paper aims to 1) study the current conditions and orientation of educational management of 21st century educational institutions under the Office of Ocean Prairie Elementary Education District 1 using questionnaires with 72 school principals, and determine the size of the sample groups according to the schedule of Crejcie and Morgan. 1970: 607-610). Sample group of 62 persons 2) Develop and evaluate the educational management publicity model of educational facilities in the 21st century of educational education. Under the Samut Prakan Elementary Education District Office 1, using interviews, informants were 5 educational management specialists and conducted a contentive analysis. 3) Experiment and evaluate the educational management model of 21st century educational institutions under the Samut Prakan Elementary Education District Office 1 with schools under the city One school, including the principal of the school, the vice principal of the school, the head of the learning subject group, and the study of 10 subjects, obtained a sample group of 20 people.

As a result of the research, 1) the current condition and orientation of educational management of 21st century educational facilities under the Samut Prakan Elementary Education Area Office 1, and overall, 2) the format of educational management of 21st century educational facilities under the Samut Prakan Elementary Education Area Office, District 1 consists of: Three main components, i.e., 1st component, i.e. 1) designation of the method, 2) designation, 3) prioritization, 4) evaluation of current conditions, and 5) create media and tools, i.e. 2nd component, there are 5 stages: 1) basic data analysis (Analysis) 2) follow-up planning (Plan) 3) follow-up (Implement.) 4) The stage of reflecting the results of the follow-up nition (Reflect) and 5) the stage of evaluating and summarizing the results of follow-up nition (Evaluation) The third component promoting nition is 1) the role of the subject, 2) human relationship. 3) Participation, and 4) Establishment of Nition Network and 3) Experimental Results of Educational Management Nition Model of Educational Facilities in the 21st Century of Education under the Samut Prakan Elementary Education Area Office, found that 20 students, school administrators and teachers all had a consistent opinion that the three elements of the school were the same. The educational management orientation model of 21st century educational institutions of the orientation education under the Office of Ocean Elementary Education District 1 is appropriate, accurate. Possibilities and usefulness are at the highest level.

Keyword: Model, Supervision, Management education in the 21st Century, Study Supervision.

1. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ มุ่งเน้นการพัฒนาคนในเชิงคุณภาพ สร้างทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพมีศักยภาพ มีความรู้ มีวินัย มีทักษะการเรียนรู้ มีใจใฝ่เรียนรู้ ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 8)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ที่กล่าวไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมือง

ไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ตลอดทั้งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : ญ - ฎ) เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาสู่เป้าหมายที่สำคัญคือ คุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพตามเป้าหมายนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีการบรรลุความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยผ่านกระบวนการสู่ความสำเร็จใน 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหารจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา

สภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และทักษะการคิดวิเคราะห์ ในภาพรวมยังไม่ประสบสัมฤทธิ์ผล มีคุณภาพไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้อง และไม่เหมาะสมกับสังคมโลกยุคใหม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดลำดับคุณภาพด้านการจัดการศึกษาระดับโลก ของ World Economic Forum ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 8 จาก 10 ประเทศในอาเซียน และผลคะแนนการประเมินนานาชาติของ PISA (Program International Student Assessment) ของนักเรียนอายุ 15 ปี พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนอยู่ในกลุ่มต่ำมาตลอด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 : 13)

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานผลการนิเทศการจัดการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มุ่งเน้นการปฏิบัติโดยใช้วิธีการให้คำแนะนำ ตรวจสอบเอกสาร หรือเรียกอีกอย่างว่า การนิเทศแบบตรวจตรา (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2557 : 1) ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน หรือศตวรรษที่ 21 ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของครู ได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วย ดังนั้นรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น และสนใจศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนางานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพ และส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.3 เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัย รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยการสอบถามความคิดเห็น ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert, 1967 : 114-115) มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

4. นำร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ จากนั้นเมื่อผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำไปสร้างเป็นข้อคำถาม โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียน และครู จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มากกว่า 0.7 ขึ้นไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือเพื่อไปขอความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลในการสอบถามและให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน โดยนำหนังสือพร้อมแบบสอบและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบมีโครงสร้าง ไปขอความอนุเคราะห์ผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert, 1967) และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. กำหนดร่างขั้นตอนและองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยหลอมรวมและจัดองค์ประกอบ ต่าง ๆ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) ขั้นที่ 2 การวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) ขั้นที่ 5 การประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

4. นำร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และคู่มือรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งขอคิดเห็นและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือเพื่อไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อวิพากษ์ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และคู่มือรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประสานผู้เชี่ยวชาญโดยนำหนังสือ ไปขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การทดลองรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยนำรูปแบบการนิเทศ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไปใช้กับโรงเรียนในสังกัด จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อทดลองใช้รูปแบบ เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน

ส่วนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในการ นำรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ไปใช้โดยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 10 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใน ศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert, 1967)

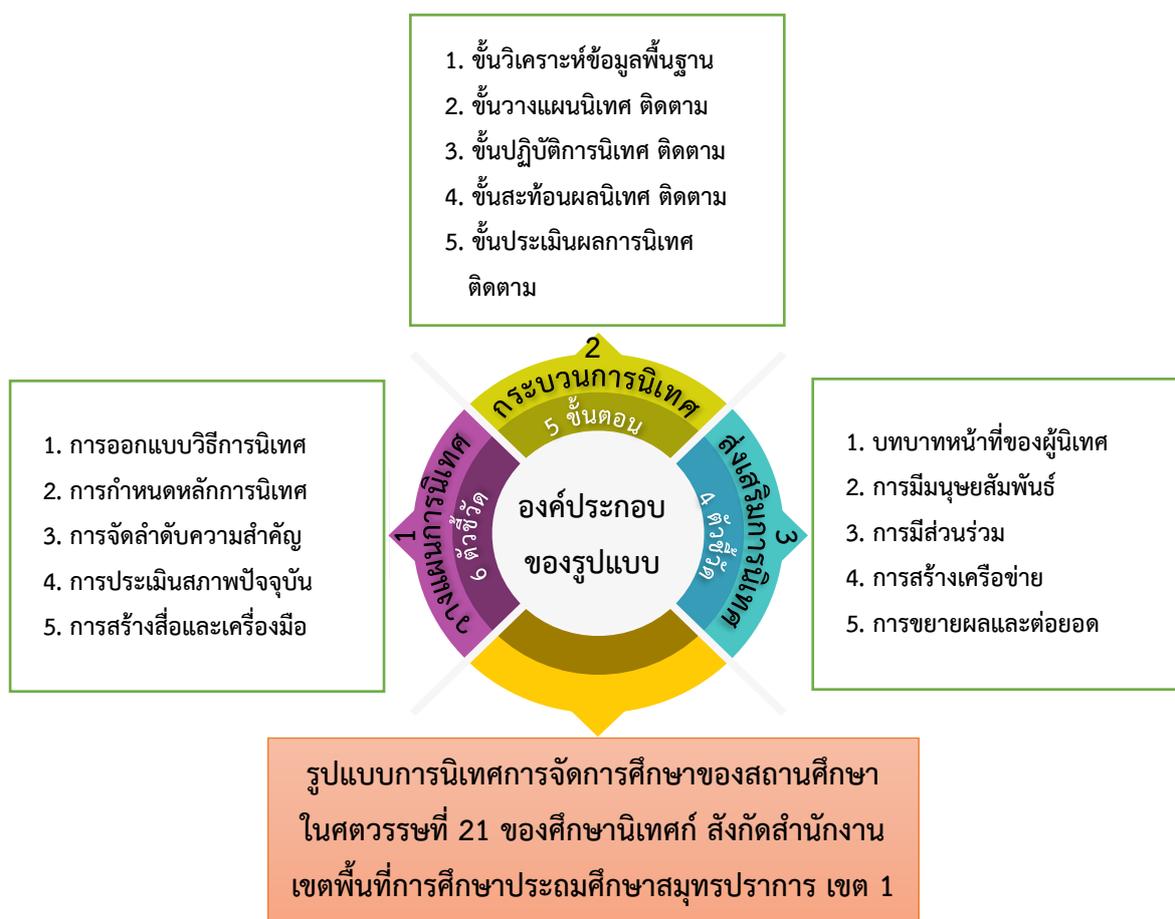
การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมิน จากผู้อำนวยการโรงเรียน โดยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พร้อมแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้วยตนเอง และรับแบบคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อประเมิน ความ เหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศจัดการศึกษา ของ สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลการพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ ได้แก่ 1) การออกแบบวิธีการนิเทศ 2) การกำหนดหลักการนิเทศ 3) จัดลำดับความสำคัญ 4) ประเมินสภาพปัจจุบัน และ 5) สร้างสื่อและเครื่องมือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) ชั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) 3) ชั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) 4) ชั้นสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) และ 5) ชั้นประเมินผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ได้แก่ 1) บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การสร้างเครือข่ายการนิเทศ 5) การขยายผลและต่อยอด ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

4.3 ผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ศึกษานิเทศก์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 20 คน ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์กรประกอบทั้ง 3 องค์กรประกอบ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สภาพปัจจุบันและแนวทางการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่าครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศสูงมากขึ้น เนื่องจากก่อนการทดลองใช้รูปแบบได้มีการให้ความรู้ตามความต้องการของครูผู้นิเทศ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ การติดตามดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดทำให้ครูผู้นิเทศเกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะตรงตามที่ต้องการและยังสอดคล้องกับผลการศึกษา Glickman and others (2001) ที่ศึกษาพบว่า การเตรียมความรู้และทักษะที่จำเป็นก่อนการนิเทศจะช่วยให้การนิเทศเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเงื่อนไขในการเป็นที่เลี้ยง (Mentoring Program) จะเกิดผลสูงสุดอยู่ที่ผู้เข้าร่วมมีความต้องการการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

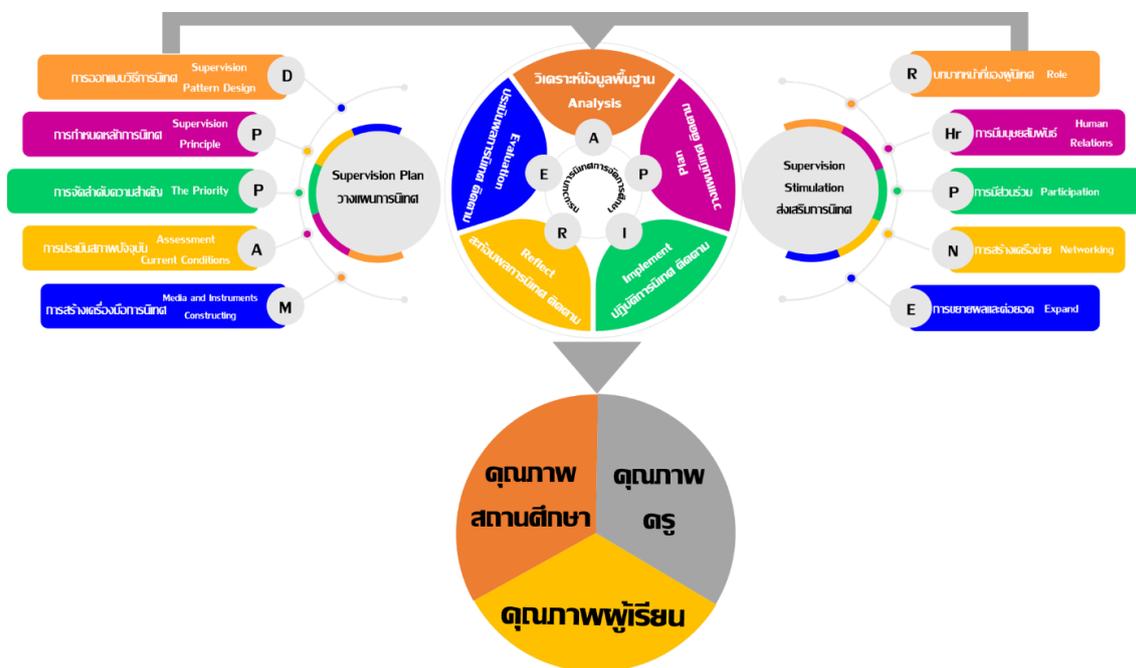
5.2 การพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยค้นพบประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบหลัก ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Supervision Planning) องค์กรประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ (Supervision Process) และองค์กรประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ (Supervision Stimulation) มีความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากองค์กรประกอบส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในรูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวเนื่องกัน จำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ก่อนดำเนินการนิเทศจำเป็นต้องมีการวาง

แผนการนิเทศเพื่อกำหนดแนวทางในการนิเทศซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากรและเวลา ประกอบด้วย การวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การออกแบบวิธีการนิเทศ การกำหนดหลักการนิเทศ การจัดลำดับความสำคัญ การประเมินสภาพปัจจุบัน และการสร้างสื่อและเครื่องมือ เพื่อเข้าสู่กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม ขั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม ขั้นสะท้อนผลนิเทศ ติดตาม และขั้นประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม โดยทั้งสองขั้นตอนจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการนิเทศ ในด้านบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายขยายผลและต่อยอด สอดแทรกอยู่ทุกขั้นตอนการดำเนินการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจึงประสบความสำเร็จ และรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ผู้วิจัยค้นพบ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ และองค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ประสบความสำเร็จด้านผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ในระดับดีมาก จะต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน เพราะเป็นกระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เหมาะสม เนื่องจากตัวแปรหลักที่เป็นปัญหามากที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย คือ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2553, หน้า 46-51) ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจึงต้องใช้รูปแบบการนิเทศที่มีองค์ประกอบเหมาะสมดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรา เครือคำอ้าย (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา มีชื่อว่า รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไออี (PPIE) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ ขั้นเตรียมความรู้/เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ (preparing=P) ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ (planning=P) ซึ่งตรงกันกับองค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน (implementing=I) และขั้นประเมินผลการนิเทศ (evaluating=E) ซึ่งตรงกันกับองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร สุขอนันต์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสถานศึกษาขนาดเล็กควรประกอบด้วยปัจจัยการดำเนินการ 8 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์ เทคนิคการนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศ ตรงกับองค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ส่วนบทบาท หน้าที่ การสร้างเครือข่าย และมนุษยสัมพันธ์จะตรงกันกับองค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ

5.3 ผลจากการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกข้อมีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ สร้างพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีการสอบถาม สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้นแล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบประกอบไปด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สามารถ ผ่องศรี (2563) ได้ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด

6. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Supervision Planning) ประกอบด้วยหลักการ 5 หลักการ ดังนี้ 1) การออกแบบวิธีการนิเทศ 2) การกำหนดหลักการนิเทศ 3) การจัดลำดับความสำคัญ 4) การประเมินสภาพปัจจุบัน และ 5) การสร้างสื่อและเครื่องมือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) 2) ขั้นวางแผนนิเทศ ติดตาม (Plan) 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ ติดตาม (Implement) 4) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม (Reflect) และ 5) ขั้นประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ ติดตาม (Evaluation) องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การมีส่วนร่วม 4) การสร้างเครือข่ายการนิเทศ และ 5) การขยายผลและต่อยอด ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนศึกษานิเทศก์ที่มีไม่เพียงพอ ดังนั้นการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย เป็นลำดับแรก เพื่อที่จะทำให้การนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในประสบความสำเร็จ

(2) ศึกษานิเทศก์ในฐานะเป็นผู้นิเทศ จะต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนจึงจะทำให้การนิเทศการจัดการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

(3) บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องตระหนักในความสำคัญและให้การส่งเสริมและสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างจริงจัง

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

(2) ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลต่อการบริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ และนำไปทดลองใช้เพื่อจะได้รูปแบบใหม่ ๆ

(3) ควรมีการนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กไปใช้ และพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา.

วรรณพร สุขอนันต์. (2550). *รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ. 2562. www.thailocalmeet.com.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). *รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2558: บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *(ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575*. กรุงเทพฯ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Glickman, D. Carl. et al. (2001). *Supervision and Instruction: A Development Approach*. (3rd ed.) Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc.

Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed., New York: Harper and Row.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

Likert, R. (1967). *The human Organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.